

Pracovná skupina pre riadenie rizík, 24. júna 2021

Predsedala Paola Grossiová (IT), ktorá bola aklamačne zvolená za predsedníčku skupiny. Za podpredsedov boli zvolení Mónica Sanzová (ES) a Thomas Gehrke (DE).

Príklad poisťovacieho systému v ES (SAIS)

Tento bod prezentovala Mónica Sanzová (ES). Poľnohospodárstvo je pre ES strategickým sektorom z ekonomického, sociálneho a ekologického dôvodu a v súčasnosti je najviac zasiahnutým klimatickými zmenami. Dopady nepriaznivých klimatických podmienok sa v poslednom čase zhoršujú, napr. rok 2017 bol rekordne suchý, rok 2019 rekordne studený. Možných reakcií na vysokorizikové expozície klimatických zmien je niekoľko: agronomické opatrenia (napr. zavlažovanie), preventívne opatrenia (vetrolamy, skleníky) a ekonomické opatrenia (poistenie). ES zákon o poľnohospodárskom poistení platí už 42 rokov, je v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 702/2014 o podporách v odvetviach poľnohospodárstva a lesníctva a vo vidieckych oblastiach, zlučiteľných s vnútorným trhom EÚ. Hlavnými špecifikami poľnohospodárskeho poistenia v ES sú napr.:

- štátna politika - jediný nástroj poľnohospodárskej politiky ministerstva poľnohospodárstva, poisťné zmluvy sú dotované (farmári hradia iba časť nákladov na poistenie)
- princíp dobrovoľnosti
- poisťovne pôsobia v poisťovacom fonde (23 poisťovní, všetky sa musia podieľať na krytí všetkých rizík a musia ponúkať rovnaké poisťné produkty)
- straty spôsobené prírodnými faktormi, škody spôsobené divokou faunou, choroby, uhynutia a likvidácia zvierat sú kryté kombinovaným spôsobom
- poisťný plán aktuálne obsahuje 44 poisťiteľných ideí: 28 poľnohospodárskych, 1 lesnícku, 12 týkajúcich sa hospodárskych zvierat a 3 akvakultúry
- v súčasnosti je väčšina poľnohospodárskej produkcie v ES poistená proti všetkým klimatickým javom
- stanovenie škody a náhrady škody sa obvykle vykonávajú postupom kompenzácie straty, ktorú vykonávajú nezávislí odborníci. Zvláštnym prípadom je poistenie výnosu, výnimkou je poistenie straty pastvín.
- náhrada sa musí vyplatiť do 60 dní od očakávaného dátumu zberu úrody pri plodinách alebo do 40 dní od dátumu poškodenia
- poľnohospodársky systém poistenia v ES je považovaný za 1 z najúspešnejších, najkomplexnejších a najpokročilejších na svete
- dôležitú úlohu majú družstvá, ktoré sú oficiálnymi partnermi uznávanými verejnými autoritami, organizujú workshopy, semináre, vzdelávanie poľnohospodárov, atď.

V diskusii ES reprezentantka uviedla, že je možné aj poistenie pre prípad sucha v produkcii obilnín a orných plodín, poľnohospodár však nemôže sám stanoviť objem svojej produkcie (ten je stanovený a schválený autoritami na základe predchádzajúcich údajov).

Prípád fungovania nástrojov pre riadenie rizík v RO

RO reprezentant referoval o systéme riadenia rizík v RO, ktorý je od roku 2019 tvorený 4 profesionálnymi organizáciami v poľnohospodárstve, potravinárstve a s nimi súvisiacimi službami. Nástroje riadenia rizík sú v RO relatívne obmedzené (poistné programy sú limitované a poskytujú pokrytie len určitých rizík, navyše podmienky závisia od ľudského faktora - zamestnanca poisťovne), sú dobrovoľné, riziká sú koncentrované do určitých oblastí. Za posledné 2 roky bolo najväčším rizikom sucho, ktoré sa vyskytuje najčastejšie, bohužiaľ, obmedzený počet poistných produktov zahŕňajúcich sucho súvisí iba s limitovanými údajmi zo satelitov. Aktuálne s ministerstvom poľnohospodárstva prejednávajú implementáciu podobného poistného systému ako v ES, prechod však očakávajú dlhodobý.

Príklad IT návrhu novej SPP na poskytnutie náhrady v prípade katastrofických udalostí z I. piliera na financovanie národného špecifického nástroja

IT reprezentantka predstavila návrh IT ministerstva poľnohospodárstva Rade pre poľnohospodárstvo ohľadom možného transferu 3 % rozpočtu I. piliera SPP do II. piliera na nástroje riadenia rizík, ostatní ministri poľnohospodárstva tento návrh prijali. Upozornila, že poľnohospodári musia mať aj naďalej možnosť poisťovať sa v poisťovacích spoločnostiach, ale pokiaľ by ich rozpočty boli obmedzené, mohli by prestať ponúkať niektoré poistné produkty. IT verí, že tieto prostriedky prenesené z I. piliera by bolo možné využiť na všetky typy prípadných katastrof, čo by umožnilo prežitie poľnohospodárov aj v prípade skutočne veľmi závažných problémov.

Výskum nástrojov na riadenie rizík na vnútroštátnej úrovni v IT

Predsedníčka predstavila systém na riadenie rizík v IT, ktorého cieľom je stabilizácia poľnohospodárskych príjmov, posilnenie konkurencieschopnosti poľnohospodárov, inovácie nástrojov riadenia rizík, osveta poľnohospodárov a plné využitie finančných fondov EÚ. Počet poistených poľnohospodárov v IT trvalo rastie, systém riadenia rizík spája poistnú politiku, podielové fondy, monitorovanie a technickú asistenciu pre poľnohospodárov. Ďalej predstavila podielový fond konzorcia CONDIFESA, ktorý vypláca odškodnenie farmárom, ktorí utrpeli stratu svojej ročnej produkcie (limit 30 % priemernej produkcie za predchádzajúcich 3-5 rokov). Poľnohospodári hradia 30 % ročných nákladov, zvyšných 70 % je z verejných fondov (EÚ fondy). Do roku 2020 boli schválené fondy na výskyt chorôb v odvetviach vínnej révy, obilnín, cukru, zeleniny, mlieka, od roku 2021 aj v odvetviach olivového oleja, tabaku a cukrovej repy. Výpočet priemernej produkcie na stanovenie limitu na poskytnutie príspevku EÚ vykonáva Inštitút služieb pre poľnohospodársky a potravinársky trh (ISMEA) na základe geografickej oblasti, analýz, terénneho prieskumu, zemepisného označenia, a i. Pokiaľ je produkcia poisteného poľnohospodára nižšia ako štandardná hodnota, príspevok mu je vyplatený.

Nová stratégia EÚ na prispôsobenie sa klimatickým zmenám

Sekretariát informoval o aktuálnom vývoji v oblasti riadenia rizík v súvislosti s novými politikami EÚ súvisiacimi so zmenou a prispôbovaním sa klíme. Komisia vo februári 2021 prijala novú stratégiu na prispôsobenie sa klimatickým zmenám. Rada prijala svoje závery potvrdzujúce

stratégiu dňa 10. 6. 2021.

V apríli 2021 sa zástupcovia členských štátov a Parlamentu zhodli na novom klimatickom zákone EÚ, ktorého článok 4 špecificky vyzýva členské štáty na vypracovanie a vykonávanie adaptačnej stratégie a plánov zahŕňajúcich komplexný rámec na riadenie rizík.

Súčasný stav reformy SPP 2020+

Sekretariát informoval o trialógu z 24. - 25. 6. 2021 a o plánovanom zasadnutí Zvláštneho poľnohospodárskeho výboru (SCA) po poslednom supertrialógu, kde sa bude pripravovať brífing ministrov poľnohospodárstva pred zasadnutím Rady pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (28. - 29. 6. 2021). Ak sa počas trialógu dosiahne dohoda, plenárne zasadnutie Parlamentu prebehne pravdepodobne v októbri 2021.